

Interview met Miek Goosens, ere-directeur
Agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen

**“Monumentenzorg heeft nood
aan een sterk middenveld”**

Eric Van Hove, publicatiemedewerker

Meer dan veertig jaar lang was ze in de weer voor het onroerend erfgoed in West-Vlaanderen en sinds 1 januari 2017 is ze met pensioen: Miek Goossens. Jarenlang vervulde ze de rol van directeur van het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen en van voorzitter van ICOMOS Vlaanderen. “We zijn vanuit de Monumentenzorg vaak te betuttelend en te belerend geweest, maar ik geloof nog even vast en zeker in de toekomst van het erfgoed als toen ik er meer dan veertig jaar geleden aan begon. Want het gaat hier niet over oud of nieuw, het gaat over kwaliteit. En kwaliteit willen brengen, dat is een instelling, een attitude.”

Miek Goossens ontvangt ons in haar prachtig herenhuis in de Oude Houtlei, hartje Gent en begint op haar manier aan een heuse ‘tour d’horizon’ van de sector.

Miek Goossens: “Hoe het allemaal begon? Nee, ik ben géén West-Vlaamse, ik kom van Waasmunster, het Waasland, ben kunsthistorica van opleiding en heb hier in Gent gestudeerd.

Het is via Onroerend Erfgoed – dat heette toen nog de Rijksdienst voor Monumenten en Landschappen – dat ik op een bepaald ogenblik naar de provincie West-Vlaanderen geroepen werd. Daarvoor moeten we eigenlijk terug naar 1975, het Europees Jaar van het Monument. We hadden toen in Vlaanderen met Rika De Backer een eerste Vlaamse minister voor Nederlandstalige Cultuur, ze was ook bevoegd voor monumentenzorg en zij vatte het plan op om te starten met de inventarisatie

van het onroerend erfgoed in Vlaanderen. Via een doodgewone krantenadvertentie werden er historici en kunsthistorici opgeroepen om zich daarvoor kandidaat te stellen. Ik heb dat toen gedaan en zo ben ik erin gerold: zo eenvoudig ging dat toen nog. Weliswaar kwamen we terecht in allerlei nepstatuten, een toestand die pas na meer dan 10 jaar via examens geregulariseerd kon worden.”

West-Vlaamse inventaris kwam als laatste

Miek Goossens: “Die inventarisatie was een methode die even tevoren ontwikkeld was aan de Leuvense universiteit door professor Raymond Lemaire. Er liep al een project in Halle-Vilvoorde, men wou dat nu ook uitrollen over heel Vlaanderen. We zijn toen met tien tot twaalf jonge (kunst)historici gestart, het overgrote deel vrouwen – dat was ook de toets van Rika De Backer. Ik moest naar Antwerpen-stad

en na één jaar al hadden wij de inventarisatie klaar van de oudste kern van Antwerpen. De globale inventarisatie over heel Vlaanderen heeft echter 35 jaar gelopen, de West-Vlaamse inventaris was de laatste klaar. Maar in 1975 hadden wij er nog geen benul van hoe lang die opdracht wel zou duren, wij vlogen erin. Edgard Goedleven, die toen aan het hoofd stond van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg, begon zich meer en meer te organiseren. Er kwamen vijf provinciale commissies voor monumenten en landschappen, en naar analogie daarmee duidde men toen ook vijf inspecteurs aan, één voor iedere provincie. En ik werd inspecteur in West-Vlaanderen, inspecteur, jawel, zo heette dat toen nog, heel negatief: zoals je ook een belastinginspecteur hebt, kreeg je nu ook een monumenteninspecteur. Er kon je niks ergers overkomen. (lacht).

Aanvankelijk hadden we zelfs geen bureaus, we opereerden toen van thuis uit, dat was thuiswerk avant la lettre: we waren heel veel de baan op, werden van hot naar her gestuurd, ongeordend en zeer geïmproviseerd. We hadden onze wekelijkse dag in Brussel, de donderdag, want dan was er bijeenkomst van de Koninklijke Commissie voor

Monumenten en Landschappen, dat waren onze mentoren, ze hadden een klein secretariaat, en dat was het. Wij hadden ook weinig doctrine om ons op te baseren. Maar we waren héél enthousiast én gemotiveerd, een beetje de post-68-mentaliteit: de verbeelding waan de macht, want we hadden niks anders (lacht)."

Prettig naïef

„Zo ben ik inderdaad in West-Vlaanderen terecht gekomen en ben er ook gebleven. Dat klikte wel. Om te beginnen vond en vind ik het een heel mooie provincie, met toch nog stukken ongerept platteland, mooie dorpen. Bovendien kwam ik algauw iemand als Luc Devliegher tegen, iemand van wie ik ontzettend veel geleerd heb. Luc was lid van de Koninklijke Commissie, maar was ook op de provincie West-Vlaanderen op het departement Cultuur: ik moet zeggen dat ik van hem de provincie én het erfgoed in de provincie heel goed heb leren kennen, we hebben heel veel samengewerkt: een grote mijnheer, zelf heel onthecht, en los van om het even welke politieke druk.’

Of dat soms nodig was? Tja, wat dacht je, we werden in die aanvangsfase heel argwanend

bekeken: ik was jong én vrouw, dat was allemaal niet zo vanzelfsprekend. In 1975 was ik 24 jaar en dan kom je daar eventjes aan die brave West-Vlaamse burgervaders zeggen hoe het in hun gemeente eigenlijk moet (lacht). Natuurlijk namen die dat niet, dat leverde gegarandeerd conflicten op. Soms heel agressief. En niet alleen op het platteland, hoor, ook in de steden. Die burgemeesters voelden zich dikwijls nog God de Vader, zij waren vaak ook nog parlementariër en ze lieten zich natuurlijk niet de les spellen. Wij waren in die tijd wel prettig naïef, hoor...”

Pijnlijke dossiers...

Welke bevoegdheden had uw dienst in die periode?

Miek Goossens: “Er was toch al een zeker wettelijk kader. In 1976 is het decreet op de monumenten, stads- en dorpsgezichten gestemd. Vanaf toen was het niet alleen mogelijk een individueel monument te beschermen, maar ook aaneengesloten gehelen. Daar kwam financieel toch wel een en ander bij kijken en dat bezorgde ons toch een zekere stok achter de deur, vooral bij dreigende slopingen. Een pijnlijk dossier uit de jaren '80 dat ik me nog

goed herinner situeerde zich in de kustgemeente Nieuwpoort, waar twee monumenten bedreigd werden: de White Residence en Le Petit Casino. Het eerste, een monumentaal en thans beschermd hotel uit 1924, prachtig Art Deco gebouw, een begrip in Nieuwpoort en tegelijk ook één van de meest opmerkelijke gebouwen aan de zeedijk. Le petit Casino was een imposant hoekgebouw in fantasievolle Art Decostijl. White Residence heb ik nog kunnen redden, het tweede is uiteindelijk gesloopt. Daar is door de stad Nieuwpoort een sloopvergunning voor afgeleverd nadat er een zware storm was geweest en die storm had zogezegd geholpen om dat monument zwaar te beschadigen. Wél merkwaardig dat al die natuurstenen stukken uitgerekend in de andere richting dan de windrichting waren gevallen (lacht). Enfin, dat is dus één van de clashes geworden met de toenmalige burgemeester wiens naam ik nu niet zal noemen. Maar wat wil je, daar was natuurlijk veel geld mee gemoeid, zo'n groot pand, pàl aan de zeedijk.

De kust was en blijft een uitermate moeilijke zaak voor de monumentenzorg, net omdat er zoveel

geld mee gemoeid is. Projectontwikkelaars en eigenaars hebben er meestal wel een lange arm: grote financiële belangen, grote druk, onvermijdelijk is dat.”

Verbale intimidatie

Werd u ooit rechtstreeks onder druk gezet?

“Verbale intimidatie op vergaderingen, jawel, maar ze zijn hier toch niet aan mijn huis komen aanbellen of zo, ook geen rechtstreekse dreigbrieven in de brievenbus. Mijn privéleven werd niet bedreigd. Een geluk misschien ook dat ik in Gent woonde, dat schiep wat afstand. In Brugge zeiden ze ook altijd dat ik hen niet kon begrijpen, omdat ik niet van Brugge was.

Heel memorabel was de discussie over de trap op de binnenkoer van de Brugse Stadshallen, die was er op een blauwe maandag zonder vergunning geplaatst. Dat heeft wat heibel veroorzaakt. Idem over de beelden van het stadhuis van Brugge, daar is toen eindeloos over gepalaverd. Op zo’n ogenblikken was die morele steun van de Koninklijke Commissie wel belangrijk, want als jonge snaak had je die wel nodig. Die Commissie bestaat nu niet meer, is opgegaan in een breder geheel, als gevolg van de federalisering van ons land. In Vlaanderen

kon blijkbaar er geen Koninklijke instantie meer blijven. Al is dat voor de monumentenzorg zélf, uiteindelijk geen goeie zaak gebleken.”

Publieke aversie tegen instellingen neemt toe **Is in het algemeen het draagvlak voor de monumentenzorg na al die jaren verhoogd?**

Miek Goossens: “Nee, absoluut niét, dat is mijn heilige overtuiging. Ik zag het in stijgende lijn gaan van 1975 tot rond 2000, toen we met minister Johan Sauwens (toen nog Volksunie) de beste minister kregen die we ooit gehad hebben. Maar nadien heb ik het toch zien evolueren, en eerlijk gezegd: in dalende lijn. Ik zie daar verschillende redenen voor. Om te beginnen is er bij de bevolking nu een grote argwaan tegen alles wat instellingen is. Mensen zijn tegen de politiek, tegen de politiciërs, tegen de administratie: ‘t zijn allemaal luiërikken of integendeel moeiallen, ze zijn over betuttelend, waar moeien ze zich mee?”

Ten tweede, en dat is ook een algemeen fenomeen dat verder reikt dan de monumentenzorg alleen: de bevolking is steeds mondiger geworden. De mensen weten nu heel goed wat hun rechten zijn en die bemoeienissen van de overheid, die laten ze niet zo gemakkelijk meer over hun kant gaan. Ze

nemen een advocaat onder de arm, beginnen te procederen, enz. En ten derde: je mag een en ander ook niet los zien van een meer globale evolutie in de maatschappij: we keren ons af van het verleden, kijk maar naar het verdwijnen van antiek en brocante: antieke kasten kan je aan de straatstenen niet meer kwijt. En anderzijds moet je maar eens gaan kijken wat de hedendaagse architectuur en wooninrichting als toon meegeven: dat is allemaal strakke eenvoud, weinig kleur, lege interieurs. Minimalisme. Less is more. Al die rommel moet weg. De architectuur heeft geen ornamenten meer, dat zijn grote kubussen, grote vlakken, eenvoudige doorbrekingen. Een monument heeft wezenlijk andere kenmerken, maar monumentenzorg is blijkbaar niet meer sexy, daar komt het op neer.”

Toch trekt de Open Monumentendag ieder jaar weer aan pak volk aan?

“Ja, jaarlijks 400.000 à 500.000 bezoekers, maar wat is dat? Huizen kijken, dat is totaal vrijblijvend, een stuk voyeurisme, dat veronderstelt toch weinig engagement. Ik zie ook niet veel actiegroepen meer die nog opkomen voor monumentenzorg. In 1975

kon je daar bij wijze van spreken de straten mee plaveien, dat waren trouwens ook onze belangrijkste steunpilaren en partners. Er werd op straat gekomen als er een monument zou afgebroken worden. Nu ligt niemand daar nog wakker van, hoor, absoluut niemand. Of, laat ik het zo zeggen: de band van ons werk met de publieke opinie is doorbroken.”

Hoe kan het draagvlak voor monumentenzorg weer toenemen?

“Het is en blijft een sector die veel mensen tewerk stelt, een niet onbelangrijke economische factor, met miljoeneninvesteringen en werkplaatsen die moeilijk kunnen gedelokaliseerd worden. Om ons draagvlak te vergroten, moeten we vooreerst de hand in eigen boezem durven steken. Ik denk dat de Vlaamse administratie de fout begaat van niet voldoende te werken aan een middenveld. Als je dat bijvoorbeeld eens vergelijkt met wat een Natuurpunt betekent voor Natuur en Bos, die kunnen nog druk uitoefenen op de politici, om eenzelfde doel te bereiken. De sector Onroerend Erfgoed heeft dat niet. Dat zou nochtans een belangrijke machtsfactor kunnen zijn.”

Is Monumentenzorg zélf ook te betuttelend geweest?

“Toen wij begonnen, hadden wij niks. Improvisatie, veel enthousiasme, veel creativiteit. We verwezen toen graag naar het Charter van Venetië, dat was zowat onze bijbel. Daarin werd heel veel de nadruk gelegd op eigentijdse inbreng. Aan de monumenten zélf – die moesten kunnen blijven evolueren, en ook aan de context: als daar iets nieuws moest komen, dan moest het ook een uitdrukking zijn van nu. Dat was toen ons credo, echt waar en dat schiep ruimte. Maar gaandeweg is de sector gaan professionaliseren, dat was een goeie zaak want dat was nodig. Daaruit vloeide een toename van historische studies en voorstudies, maar het vervolg was dat die wetenschappelijke gegevens zijn gaan domineren op wat nog moest volgen. Die professionalisering en verwetenschappelijking van de sector heeft geleid tot een afname van de creativiteit, absoluut. Men is dan in veel gevallen ongenueanceerd en doctrinair een historiserende aanpak gaan opdringen en opleggen. En tegelijk met dat proces van verwetenschappelijking kregen we op hetzelfde ogenblik een proces van democratisering van het begrip „monument“. Dat werd steeds meer uitgebreid, ook zeer eenvoudige

dingen kregen nu dat epitheton. Maar tegelijk werd de restauratiemethode niet meer genuanceerd toegepast, en dat is misschien wel dé grote fout geweest die we begaan hebben. En met die ‘we’, bedoel ik zowel de lokale, stedelijke erfgoeddiensten als de gewestelijke: we zijn te eenzijdig blijven steken in een historiserende benadering. En dat is wat veel burgers niet meer nemen, die hebben een andere opvatting over wat een gebouw mag en kan worden. Maar die stap naar dat verder evolueren, die zet men in de monumentenzorg niet meer: op basis van het verrichte vooronderzoek, geeft men soms te stringente richtlijnen, men restaureert in 90% van de gevallen naar de oorspronkelijke toestand, terwijl dat niet altijd nodig of zelfs maar aangewezen is. Ik herhaal: die professionalisering was nodig, maar dat heeft die andere beweging, deze van de democratisering van het begrip ‘monument’, doorkruist. Als je het begrippenarsenaal uitbreidt, moet je normaal ook diversifiëren in je aanpak en dat is hier niét gebeurd. Of niet genoeg. En daar dragen we nu de gevolgen van.”

Kunnen we dat proces vergelijken met de verfilming van een boek?

“Inderdaad, een goeie verfilming hoeft niet letterlijk

te zijn, het moet de geest van het boek naar buiten kunnen brengen, zoals ook een restauratie niet persé mordicus tot in het kleinste detail een reconstructie moet zijn. Het gaat om respect opbrengen voor de kwaliteiten van het verleden, maar ook om het vertalen naar de noden van vandaag. Zélf maak ik wel eens de vergelijking met de muziekinterpretatie, daar heb je grosso modo twee grote scholen. Enerzijds de school van de historische authenticiteit, zij die beweren met de originele uitvoeringspraktijk zo dicht mogelijk te komen bij het oorspronkelijk concept van de componisten. En daarnaast heb je in de muziekwereld ook diegenen die dat niét doen en die vinden dat ze best hun eigen interpretatie kunnen brengen van die oude muziek. Ik zie die twee scholen gewoon nàst mekaar bestaan, je hebt ze alle twee nodig en ze zijn beiden een verrijking. Bach op clavecimbel of op een Steinway-piano, ze hebben beide hun waarde.”

Aanpak soms te rigide

Wat zijn de gevolgen van een soms te rigide opstelling?

“Een historiserende en rigide aanpak kost ook heel veel geld. Ik geef een voorbeeld: een kerkinterieur

was polychroom (veelkleurig) van concept, maar is ooit overschilderd. Waarom moet dat nu persé weer polychroom worden, terwijl misschien een simpele opfrisbeurt zou volstaan? Maar de historische studie wijst uit dat dit ooit polychroom was en dus als Onroerend Erfgoed daar geld aan besteedt, dan zal dat bijna in 100% van de gevallen zijn om die historische toestand weer te herstellen. Dat is verdedigbaar, dat is dus zeker geen verkéérd standpunt, maar het is soms te belastend en te eenzijdig.

Je kan dat zonder problemen opleggen in bijvoorbeeld een museale context, maar toch niet bij elk dossier: er is een onderscheid tussen het huis van Streuvels dat je wil restaureren en een eenvoudig maar mooi veldkapelletje dat we toch liefst niét zouden zien verdwijnen. Als een boer ‘zijn’ veldkapelletje gewoon in stand wil houden, dan slaat hij al tilt van al de paperassen die daarbij komt kijken. En zo creëer je vijanden, want dat is buiten verhouding. Die ambtenaar-monumentenzorger heeft nochtans de beste bedoelingen, hij móét en zal dat hier goed doen, in zijn ogen. Maar het effect van zo’n rigide houding op het terrein is voor het draagvlak van de monumentenzorg, desastreus.”

Hoe evolueerde dat verder na de eeuwwisseling?

“In de periode na minister Sauwens zag ik het naar beneden gaan. Maar omgekeerd wil ik hier zeker niét beweren dat alle ministers voordien zo fantastisch waren, wel integendeel. Er waren ministers die aantraden en die meteen ook luidop verklaarden: „Mijn bedoeling is om sommige monumenten te declasseren“. Ja, eind de jaren tachtig van de vorige eeuw was dat. Maar Edgar Goedleven (afdelingshoofd Monumenten en Landschappen van 1973 tot 2003) was een grote strateeg en heeft tijdens dat beleid de Open Monumentendagen in het leven geroepen. Toen kwamen er plots 500.000 mensen in Vlaanderen op straat. En de minister in kwestie draaide zo zijn kar, maakte een bocht van 180 graden en was daar nog niet beschaamd over, nee: want dat waren 500.000 potentiële kiezers en daar draaide het allemaal om. (lacht). Die Open Monumentendagen waren iets geweldigs, maar het zijn winsten die niet op termijn gevaloriseerd zijn.”

Meer zelfredzaamheid aub

Speelde economische crisis in de periode 2009-2014 een rol in de besparingen op Monumentenzorg?

“Ik weet niet of de economische crisis zo doorslaggevend is geweest. Neem nu het budget voor monumentenzorg: we zaten al jaren op drie miljard Belgische franken, nu is dat 75 miljoen euro, dus dat blijft grosso modo een bedrag van dezelfde orde. Als we iets willen doen aan het financieel probleem, dan zullen we dringend op zoek moeten naar alternatieve financieringsbronnen. Want dat systeem van subsidies geven heeft ook iets perverterends. Je dient je dossier in en je moet dan maar wachten tot de subsidies komen, terwijl je ondertussen toch ook wel aan preventiewerk zou kunnen doen. Het huidige subsidiesysteem is geen systeem dat aanzet tot zelfredzaamheid. De verantwoordelijkheid wordt nu ook te eenzijdig op de overheid gelegd, als burgers ontlopen we zélf vaak onze verantwoordelijkheid. Je kan bijvoorbeeld op aangeven van Monumentenwacht al heel veel doen. Dat begint soms met heel concrete dingen, twee keer per jaar de goten van uw merkwaardig pand laten kuisen, bijvoorbeeld. Want het is voldoende dat je een dode duif voor je afvoer hebt, en je zit binnen de kortste keren met immense problemen. Sorry, maar dat kuisen van de goten, daar moet de overheid toch niet voor tussenkomen? Wat voor kosten brengt dat allemaal

niet mee, alleen al voor de administratie en voor het aanleggen van een vuistdik dossier. Dat is toch niet meer van deze tijd.”

Meer lokale verantwoordelijkheid

Wat met de herbestemming van ons religieus erfgoed?

“Ook de kerkfabrieken moeten dringend zelfredzaam worden, of toch voor een veel groter deel dan nu het geval is. Ja, de herbestemming van ons religieus erfgoed wordt in de komende jaren een cruciaal probleem. Dat is niét gemakkelijk, want ook de burger moet mee. Op de buiten een parochiekerk afschaffen, begin er maar eens aan, daar moet je politieke moed voor hebben. Je hebt als fusiegemeente 14 kerken en je zou er de helft van moeten of kunnen sluiten. Hoe kiezen? Uw electoraat staat daar, hé.”

Hoe kijkt u aan tegen het nieuwe erfgoeddecreet van 2015?

“Dat geeft alvast een paar goeie aanzetten. Wat ik bijvoorbeeld héél goed vind is dat men meer verantwoordelijkheden bij de plaatselijke besturen wil leggen. Want ook die gecentraliseerde aanpak is niet meer van deze tijd. Vlaanderen

is weliswaar maar een schort groot, maar die Vlaamse administratie is te log, je krijgt dat niet goed, je moét delegeren. Overigens, de gemeente is in het huidige bestel de vergunningverlener. Zij hebben de verantwoordelijkheid over de bouw- en de sloopvergunningen. En dat moet nu ook doorgetrokken worden naar het erfgoed. Gemeenten kunnen hiervoor trouwens ook een beroep doen op de Inventaris, ze hoeven dus hun verantwoordelijkheid ter zake niet meer te ontlopen. Ik weet het, tegenstanders zullen zeggen: “ze kunnen het niet, dat gaat nooit lukken”, maar als we er niet aan beginnen, dan zal het nooit gebeuren. Het werk heeft nu al zijn verzadigingspunt bereikt.”

Zijn er nu al teveel monumenten erkend of beschermd?

“Nee, dat denk ik niét. Vergelijk het maar eens met Nederland, daar zijn ze al aan 50.000 Rijksmonumenten, wij in Vlaanderen amper aan 12.000. Ik herinner mij het streefdoel onder Edgard Goedleven: naar 20.000. We zitten daar veraf, hé, dat zal nu wel om en bij de 12.000 blijven. Want dat zijn tegenwoordig zo’n vuistdikke mappen, ik verwijs hier opnieuw naar de tendens tot verwetenschappelijken in de sector.

Nogmaals, het maatschappelijk belang van erfgoed en monumentenzorg is heel groot, dat stel ik hier zeker niet in vraag. Erfgoed is het geheugen van een maatschappij, vergelijk het met een mens die geen geheugen meer heeft, die is of wordt ziek. Daar moeten we nog meer van overtuigd raken, dat samen ook uitdragen.

Er zijn goeie voorbeelden, neem nu die erfgoedorganisatie in Oostende, DEMENT, die mensen werken goed. Ze krijgen dingen gedaan door druk te zetten op de plaatselijke politici, zonder daar altijd de hogere overheid bij te betrekken. Dat is ook beter zo, anders blijven wij de spreekwoordelijke hond in het kegelspel: alle akkoorden zijn plaatselijk al gesloten en dan komt Brussel plots met een njet, streep erdoor. Je kunt niet populair worden als je zo'n rol moet spelen. En dat geeft plaatselijke politici natuurlijk ook het perfecte alibi, zij kunnen – en zullen – zeggen: „Jamaar, van ons mag het hoor, maar 't zijn die van Brussel die dwars liggen.“ Dat gaat niet langer, die zwarte piet zo doorschuiven: die rol hebben we moeten spelen toen er nog een doorbraak van de monumentenzorg in Vlaanderen moest komen, maar dat is al lang verleden tijd, we hebben

ondertussen een heel goed wettelijk kader dat de Europese toets moeiteloos kan doorstaan. Tijd dus dat iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt, ook plaatselijk.”

Over welk aspect van uw werk in West-Vlaanderen bent u het meest fier?

Oei, doe mij niet kiezen (lacht). 't Is alsof ik voor één van mijn kinderen zou moeten kiezen. Sophie's Choice, ja, een onmogelijke keuze. Als ik voor een foto iets zou moeten kiezen, dan zou het misschien wel in de Westhoek zijn, want de dorpen in de Westhoek en de vernaculaire architectuur liggen mij nauw aan het hart. Dorpen als Lampernisse, Beauvoorde, Izenberge, prachtig, toch? Zo'n dorp als Watou, schitterend: een heel merkwaardige structuur en dan al die individuele elementen die uitblinken door hun eenvoud maar toch een heel grote samenhang hebben. Waar nu wél een bedreiging op rust, door verkavelingen en uitbreidingen allerhande. Of door de tendens om alles in de hoogte te gaan bouwen. De dorpskern van Ruiselede was op een bepaald ogenblik bedreigd door een groot appartementsbouw, gelukkig is dat daar nu beschermd. Want anders worden er één-twee-drie van die simpele stulpjes

gekocht en in een mum van tijd krijg je op diezelfde plek schreeuwlelijke appartementen. Eenheidsarchitectuur en enorme wachtgevels zijn moordend voor de eigenheid van de dorpen in kwestie.”

Plaats voor moderne architectuur

Hoe kijkt u aan tegen moderne architectuur?

“Ik ben zeker géén tegenstander van hedendaagse architectuur. Ik ben zélf al jarenlang lid van Archipel, de vereniging die sinds jaar en dag ijvert voor kwalitatieve architectuur in Vlaanderen. Ik zie geen enkele tegenspraak tussen hedendaagse architectuur en merkwaardige gebouwen uit het verleden, het gaat altijd over kwaliteit. Je bewaart iets omwille van zijn kwaliteiten en je hoopt er iets naast te zetten dat opnieuw kwaliteiten heeft.

Op dat vlak zijn er beslist wel goeie dingen gebeurd in West-Vlaanderen, ook mede onder impuls van de provincie, die elk jaar met een publicatie over architectuur in West-Vlaanderen de goeie richting aangaf. Wat er bijvoorbeeld in Lo-Reninge gebeurd is met het gemeentehuis, dat is echt wel het vermelden waard: een voorbeeldige restauratie in combinatie met resoluut hedendaagse architectuur. Dat is een prachtig voorbeeld van samengaan van

oud en nieuw. Het gaat tenslotte over kwaliteit. En kwaliteit willen brengen, dat is een instelling, een attitude.”

„Ja, we moeten hier nog werken aan een verbreding van het maatschappelijk draagvlak. De pers op onze hand krijgen, werken aan een middenveld en onszelf ook maatschappelijk terug aanvaardbaar maken. Gemeentebesturen volop als partij zien, niet meer als de vijand. En natuurlijk ook de weg naar de publieke opinie terug vinden, via originele en eigentijdse formats. Neem nu zo’n TV-uitzending over WO I van Arnout Houben en zijn ploeg van de Chinezen: schitterende televisie, boeiend, niet belerend. Zo moet het: goeie vulgarisatie staat een wetenschappelijke benadering heus niet in de weg. Marcel Van Tilt heeft nu een programma over wonen, daar zouden we bij moeten zijn. Een eigenaar die zijn huis restaureert, en het hele proces: twee maand later, vijf maanden later, of een jaar. Huizen Kijken is nu zeer in de mode, speel daar op in, komaan!”

Ja, ik geloof er nog in. Het heilige vuur? ‘t Zou toch spijtig zijn dat ik na 41 jaar en 8 maand zou zeggen: eigenlijk heb ik heel mijn professioneel leven

vergooid. Nee, dan zou ik mij een beetje een non voelen die pas dan uit het klooster zou treden. Dat moet je vroeger doen, hé, als je tot deze conclusie zou komen. Maar neen, ik geloof nog rotsvast in de toekomst van ons erfgoed als toen ik eraan begon, nu meer dan veertig jaar geleden. Laat dit dan mijn geloofsbelijdenis zijn...”